

ПРОБЛЕМИ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОЇ ПІДТРИМКИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНИХ ФОРМУВАНЬ

***КРЮКОВА І.О., Д.Е.Н., ДОЦЕНТ,
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ***

Аграрний сектор економіки України, традиційно, постає базовою галузевоутворюючою сферою національного виробництва. Сільське господарство визнано пріоритетною галуззю національної економіки, яка визначає не тільки рівень продовольчої безпеки країни, але й стратегічний вектор її подальшого розвитку у призмі активізації євроінтеграційних трансформацій. За останні роки спостерігається чітка тенденція до збільшення питомої ваги продукції сільського господарства у структурі експорту: у 2016 р. її частка складала близько 24,5 % (8871 млн. дол. США), у 2015 р. – 19,8 % (без продукції промислової переробки сільгоспсировини) [4].

Стратегічний напрямом зміцнення конкурентних позицій аграрного сектору постає подальший інноваційний розвиток, активізація якого вимагає побудови дієвої системи обліково-аналітичної підтримки управління інноваціями.

У науковій літературі досить часто зустрічається дефініція «обліково-аналітичне забезпечення» процесу управління, головним завданням якого є інформаційно-аналітичне забезпечення управлінського процесу [5]. В такому науково-практичному контексті «забезпечення» трактується як гарантоване якісне і своєчасне надання інформації для потреб управління.

Щодо змісту категорії «обліково-аналітична підтримка», то принципова сутність її полягає у наданні допомоги, побудови конструктивної опори у спектрі обліково-аналітичного забезпечення для вирішення завдань інноваційного розвитку АПВ на всіх рівнях господарського управління.

Система обліково-аналітичної підтримки інноваційного розвитку комплексно включає сукупність засобів інформаційного, аналітичного, консалтингового, програмного характеру, які об'єднані у єдину систему, стратегічно орієнтовану на вирішення головної мети – підвищення рівня інноваційної активності бізнес-суб'єктів аграрної сфери.

Система обліково-аналітичної підтримки інноваційного розвитку агроформувань у практичній діяльності виконує функції, властиві обліково-аналітичному забезпеченню: 1) безпосередньо

облікова; 2) аналітична; 3) контрольна; 4) стратегічна [3]. Разом з тим, комплексність системи обліково-аналітичної підтримки зумовлює розширення функціональних завдань в напрямі наступних: 1) моніторингова (постійний аналіз та оцінка досягнутого рівня інноваційної активності підприємств); 2) розробка галузевих програм, проектів інноваційного розвитку галузі та допомога у їх практичній реалізації; 3) консалтингове супроводження інноваційних процесів; 4) організаційна, нормативно-правова, аудиторська, іміджева та інша допомога у залученні інвестицій, необхідних для активізації інноваційних процесів в аграрному секторі національної економіки.

Дослідження системи обліково-аналітичної підтримки інноваційного розвитку вітчизняних аграрних формувань дозволили виявити значну кількість проблемних аспектів, властивих сучасному стану їхньої діяльності:

1. Відсутність державної статистичної інформації відносно рівня інноваційної активності саме сільськогосподарських підприємств. Так, суспільна інформація відносно джерел фінансування інновацій, структури інновацій та рівня інноваційної активності вітчизняних підприємств стосується, перш за все, підприємств промисловості. Підприємства сфери сільського господарства, лісового господарства та рибного господарства (серія А, розділ 01-03 за діючої класифікацією видів економічної діяльності) не потрапили в загальний рейтинг інноваційної активності підприємств національної економіки. Разом з тим, досить високим рейтингом визначаються підприємства харчової промисловості, розвиток яких базується на сільському господарстві.

2. Обмежений характер і зміст фінансової звітності аграрних підприємств, в якій практично відсутня інформація щодо розміру та структури витрат на інноваційний продукт (представлені, переважно, у розрізі капітальних інвестицій) та досягнутого ефекту від їх понесення [1]. Це, в свою чергу, значно ускладнює процес розробки та оцінки ефективності галузевих програм інноваційного розвитку сільського господарства.

3. Відсутність практики аналітичної діагностики рівня результативності витрат на інноваційну діяльність безпосередньо у практиці сучасного агроменеджменту.

4. Відсутність деталізації обліку витрат і доходів від інноваційних перетворень на рахунках бухгалтерського обліку сільськогосподарських підприємств (окрім цільового специфічного рахунку 15 «Капітальні інвестиції» та субрахунку 941 «Витрати на дослідження і розробки»).

5. Традиційна нестача фінансових ресурсів, необхідних підприємствам аграрного сектору для активізації інноваційних перетворень (як власних, так і позикових).

6. Складність і неузгодженість методик оцінки витрат на інноваційну діяльність з огляду на специфіку розвитку сільського господарства, зокрема, тваринницької галузі, яка передбачає тривалий термін окупності інвестицій, облік і аналітична оцінках яких має ґрунтуватись на виміру майбутніх грошових потоків. Деякі показники мають абстрактний описовий характер (в якому не простежуються базові показники фінансової або статистичної звітності, необхідні для їх розрахунку), що ускладнює їх розуміння та застосування на практиці [2].

Таким чинбом, враховуючи існуючі проблемні аспекти у сучасній системі обліково-аналітичної підтримки інноваційного розвитку бізнес-суб'єктів аграрного сектору, в якості ключових напрямів її подальшого удосконалення можна відмітити наступні:

– розширення єдиної системи обліку і фінансової звітності підприємств аграрної сфери виробництва, яка має містити сукупність показників розміру, структури витрат на інноваційну діяльність, що дозволить сформувати інформаційну базу для визначення рівня інноваційної активності аграрних формувань та включити дану статистичну інформацію у єдиний реєстр бази даних Державної служби статистики України;

– удосконалення діючої методики відображення витрат і результатів інноваційної діяльності аграрних формувань у системі первинного, синтетичного і аналітичного обліку, а також у кінцевій фінансовій звітності підприємств; удосконалення методики віднесення витрат на інновації на об'єкт обліку;

– активізація практики пільгового консалтингу та обліково-аналітичної підтримки процесів інноваційного розвитку бізнес-суб'єктів аграрного сектору;

– підвищення ступеня прозорості, доступності і оперативності інформації про сучасний стан розвитку інноваційної діяльності у даній галузі, що формує сприятливі передумови для розробки програм середньо- та довгострокового розвитку аграрного сектору та підвищення ступеня його інвестиційної привабливості.

Література.

1. Брик Г.В. Обліково-аналітичне забезпечення інноваційної діяльності сільськогосподарських підприємств / Г.В. Брик //

Глобальні та національні проблеми економіки. – 2016. – № 4. – С. 905-910. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://global-national.in.ua/archive/14-2016/181.pdf>.

2. Волощук Л.О. Аналітичні інструменти управління інноваційним розвитком промислового підприємства: [монографія] / Л.О. Волощук, В.В. Кіранова, С.В. Філіппова. – Одеса: ФОП Бондаренко М.О., 2015. – 180 с.

3. Кантасва О.В. Бухгалтерський облік і аналіз інноваційної діяльності підприємств: організація і методологія: [монографія] / О.В. Кантасва. – Житомир, 2010. – 424 с.

4. Статистичний збірник «Зовнішня торгівля України» за 2015 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

5. Янченко З.Б. Аспекти обліку витрат інноваційної діяльності / З.Б. Янченко // Економіка. Управління. Інновації. – 2014. – 1 (11). – С. 52-61.

СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ КРЕДИТНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АГРОБІЗНЕСУ

***МАЛІЙ О.Г., к.е.н, доцент,
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА***

Дослідження фінансового забезпечення сільськогосподарських товаровиробників, свідчить про те, що вони в основному працюють за рахунок власних ресурсів, які нині за питомою вагою є значними, проте недостатніми для самофінансування. Обмеженість власних коштів змушує аграрні підприємства сподіватися на підтримку з боку держави й зумовлює необхідність розвивати як банківські, так і партнерські форми кредитування.

Проблемам забезпеченості кредитними ресурсами приділяється постійна увага як науковців, так і спеціалістів-практиків. Значний вклад у вирішення фінансових проблем підприємств внесли відомі вчені О. Гудзь, М. Дем'яненко, Г. Мазнев, П. Саблук, П. Стецюк та багато інших. Поряд з тим, питання кредитного забезпечення виробничої та інвестиційної діяльності підприємств залишаються актуальними.

Метою статті є дослідження закономірностей та тенденцій кредитного забезпечення, оцінка впливу аграрної політики на фінансове забезпечення сільськогосподарських підприємств.